

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Դ. Արամեց

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊՈՅԻՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԱՑԻՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Պրոլետարներ բոլոր յերկիրների — միացե՛ք,

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈԳՆՈՒԹՅԱՆ

ԿՈՄԻՏԵՅԻ

ՅԵՐԵՎԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

1 Հոկտեմբեր 1923 թ. Յերեվանում

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՍՏԱԿԱԶՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. ՊՈԼԻՏՈ

3612

2-24

Դ Ր Ձ Ա Բ Ե Ր Ա Կ Ա Ն

Դ Ե Կ Ր Ե Տ

Հայաստանի Ոգնության Կոմիտեյի մասին

Ի նկատի ունենալով մի շարք հասարակական գործիչների խնդիրը հաստատել իրենց կազմած Հայաստանի Ոգնության Կոմիտեն, վորի նպատակն ե՝ ոգնության համեմ Հայաստանի տույալ ազգաբնակության յեվ իր այդ գործունելության ընթացքում նայել ոժանդակել յերկրի ընդհանուր շինարարության գործին ժողովրդական Կոմիտարների Խորհուրդը վորոշեց ներկայացված ստատուտը հաստատել յեվ թույլատրել Կոմիտեյին սկսել իր գործունելությունը հիշված նպատակի սահմաններում։

Ժողովրդական Կոմիտարների
Խորհրդի նախագահ՝ Ա. Միքասինիյան
Քարտուղար՝ Մ. Ղարաբեզյան

Հայաստանի Ոգնության Կոմիտեյի Ստատուտը

Ա. ՆՊԱՏԱԿՆ ՈՒ ԱՆԽԼԻՔՆԵՐԸ

1. — Հ. Ա. Կ-ի անմիջական նպատակն ե ոգնության համեմ Հայաստանի տույալ ազգաբնակության յեվ իր այդ գործունելության ընթացքում նայել ոժանդակել յերկրի ընդհանուր շինարարության գործին։

2. — Հոդ. 1-ում առաջարյալ նպատակներին համար կոմիտեն՝
ա) Գանձում ու հավաքում ե դրամական թե իրերով յեվ հատկապես մթերքներով նվիրատվություններ, ինչպես Հայաստանում, նույնպես յեվ արտասահմանում, առանձնապես արտասահմանյան հայ գաղութներում։

բ) Փոխադրում յեվ բաշխում ե այս ամենը թե կառավարական յեվ թե իր մարմինների միջոցով։

գ) Գրավոր թե բանավոր պրոպագանդ ե մղում (հրատարակություններով, հրապարակային ժողովներում յեվ այլն) այլեվ հասուլ նվիրակներ յեվ պատգամավորներ ուղարկելով արտասահման յեվ հարաբերություն պահպանելով արտասահմանի հասարակական այն որգանների հետ, վորոնք կարող են այդ նպատակի համար ոգտակար լինել։

Դ) Ընդհանրապես մեռք Ե առնում այն բջիջը որինական միջոցները վրորնը անհրաժեշտ են համարվում ներկա ստատուսով Նախատեսնված նպատակ՝ ներին հասնելու համար, առանձին ուշադրության առնելով հայ գաղութները աջակցությունը,

Բ. ՄԻԶՈՑՆԵՐԸ

Տ. — Հ. Ո. Կայ միջոցներն են կազմում

ա) Ընդհանրապես նվիրատվությունները յեվ մասնավորապես հայ զաղութ ներից ստանալիք գրամսնախան թե իրերով յեվ թե մթերքներով ոգնությունը.

բ) Հրատարակություններից, հավաքույթներից յեզ այլ ստացած մասնակի մնաւթերը .

Գ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

4. — Հ. Թ. Կ. ի կազմն ե'

ա) Ենդհանուր ժողով

բ) Նախագահություն լեվ

զ) Վերաստուգիչ հանձնաժողով

5. — Նախագահությունը հանդիսանում է Կոմիտեի բարձրագույն գործադիր մարմնը, վոր գործում են ներկա ստատուաֆի շրջանակներում յեվ ընդհանուր ժողովի վարչությունների յեվ հրահանգների համաձայն :

3. ԽԵՎՃԱԿԱՆ ԴԱՏՈՒԹՈՒՅՆ

6. — **Հ. Ա. Կ-**ն իր նպատակներով յեվ թե իր կազմակերպման սխալելով անկախ իր անդամների բազաբական դավանանքից յեվ կուսակցական հանգամանքից հասարակական ժարմին է, իբրև այդպիսին նա իրեն հայտարարում տեղոր բազաբական յեվ կուսակցական աստրափ համուսա,

7. —**2.** Ո. Կան յենթակա յի բացառապես ժողկումների Խորհրդի հակոռության վեց ազգա և առանձին ժողկումների խնչպես նայել տեղական իշխանություններ իրավասութանիս .

8. — Կոմիտեյի անդամները իրենց գործունեյության միջօցն լիվ այդ գործունեյության առթիվ կատարած հանցանքների համար պատասխանատու յեն անհատականորեն լիվ վոչ թե հավաքականորեն լիվ միշտամանակ ընդդատյա յի միմիւյն ժաղովրդական դատարաններին :

9. — Հ. Ռ. Կ. Ա. կրավարանական անձն եւ լեզ ունի իր սեփական ինքու

10. — Կա ճամփելով ուղղված դրամները, իրերը յեզ Ընդհանրապես ամբողջ գույքը, ազատ են պետականացումից, բանագրավումից յեթ առ սահման

Նախակիչ որենքներից յեվ միյաժամանակ ներքին թե արտաքին փոխազդություն-ների ընթացքում ոգտվում են պետական զույքերին վերապահված արտոնություն-ներով .

11. — Կոմիտեն իր տրամադրության յենթակա դրամ ները, ընդհանրապես գույքը գործադրում ե սույն ստատուտով նախատեսնված նպատակների տաճանաներում ըստ իր հայեցողության, իսկ իր նպատակներին համապատասխան հատուկ նվերները գործադրում ե համաձայն նվիրատիվ կամքին :

12. — Կոմիտեն իրավազոր և զրավոր թե բանավոր զեկուցումներ ներկայացնել, դիմումներ անել ֆողկոմների Խորհրդի նախագահին յեվ առանձին ժողկոմներին յուր գործունեյության հետ կապված յեվ նրանից բժիշող հարցերի մասին, սառանալով նրանցից, ինչպես յեվ ընդհանրապես Խորհուրդագյիւղին հշխանության կենտրոնական թե տեղական մարմինների կողմից ամս աջակցություն :

13. — Կոմիտեյի կենտրոնն և Յերեվան

Հայաստանի Ազգության Կոմիտե

1921 թիվ, Սեպտեմբեր
Ցերեվան.

Հայաստանի Ոգնության Կոմիտեի յերրող
համագումարի առթիվ

¹¹¹ Հայաստանի Ողոնության Կենտրոնական Կոմիտեի Գլխավոր Վարչությունը առաջիկա Հոկտեմբերի 1-ին ճռավիրում է ներթական իերորդ համագումարը :

Համագումարին հրավիրվում են ներկայացուցիչներ թե Հ. Ա. Կ-ի ճյուղերից, թե Խորհրդային Ֆեդերացիյայի սահմաններում ու թե արտասահմանում գտնված բոլոր այն հասարակական կազմակերպություններից, փրոռնք նպատակ ունեն մասնակից լինելու Հայաստանի շինապատրժական գործին.

Համազումարը տեսվելու յեւ Շ որից վաշ ավել յեվ կզբաղվի նետեվյալ խնդիրների ընթացքամբ :

ՀՐԱՀԱՆԳ

Ա. Համագումարի անդամներ են համարվում Հայաստանի Ոգնության Կոմիտեի բոլոր մարմինների յեզ այլ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, վորոնք մուշված են շրջաբերական ցուցակի մեջ :

Բ. Հեռագրով յեզ նամակով ճայնի յեզ ներկայացուցչության իրավունք տալ ներեվանում բնակվողներին՝ չի թույլատրվում:

Գ. Համագումարին մասնակցելու իրավունք ունեն այն մյուսերն ու հասարակական կազմակերպությունները, վորոնք հաղորդակցության անկանոնության յեզ այլ պատճառով իրենց ուղարկված հրավերը չեն ստացել :

Դ. Բոլոր ներկայացուցիչներին խնդրվում է համագումար գալ հետո ունեալով իրենց վայրերի գործունեության վերաբերյալ զեկուցումներ յեզ տեղեկացներ :

Ե. Շ. Պ. Կ.-ի կենտրոնական կամիստեներին յեզ մեծ քաղաքներում գտնված հասարակական կազմակերպություններին խնդրվում է հարկ յեղած միջոցները կիրառել հարեվան համապատասխան հասարակական կազմակերպություններին իրազեկ դարձնելու Գ. համագումարի մստին յեզ ամեն կերպ ոժանդակելու՝ նրենց մասնակցությունը համագումարին ապահովելու համար :

Զ. Պատգամավորների նանապարհածախար Հ. Պ. Կոմիտեն իր վրա չի վերցնում :

Է. Բոլոր ճյուղերն ու հասարակական կազմակերպությունները պարտավոր են համագումարի շրջաբերականի ստացման մասին անմիջապես տեղեկացնել Կենտրոնական Վարչության, այլև համագումարից 15 որ առաջ տեղեկացնել համագումարին յեկող պատգամավորների թվի մասին :

Ը. Յուրաքանչյուր պատգամավոր պարտավոր են ներկայացնել համապատասխան մանդատ :

Կ Պ 2

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻՒՆ

Առաջիկա հոկտեմբերի 1-ին Ցերեվանում, Խորհրդային Հայաստանի մայրաքարի մեջ տեղի կունենա Հայաստանի Ոգնության Կոմիտեի յերրորդ համագումարը :

Հայրենիքից դուքս գտնված, համայն աշխարհի հեռավոր յեզ մտավոր վայրերում ցրված Հայության ժողովրդակեր ներկայացներին բացառիկ առիթ ե ներկայանում գտնու Հայաստան, սեփական աշխարհով տեսնելու ամրակուռ հիմքերը պետական - հասարակական այն շենքի վոր կառուցվում ե Խորհրդային Հայաստանի չարքաշ աշխատավորության միյահամուռ, անդուդ շանքերով յեզ կուռ բազումներով . Դալ հայրենիք, ականատեսն լինելու յեզ իրազեկ գառնալու տնտեսական - կուլտուրական այն նվազումներին ու արժեքներին, վորոնք ամեն մի փոքր ժողովրդի ուրույն կյանքի հիմնական կառուցվածքի անհրաժեշտ նախադրյաներն են կազմում :

Խորհուրդային Հայաստանի համայն աշխատավորությունը արդեն թեկալուին ե իր խաղաղ, շինարարական յեզ տնտեսական վերածնության յերրորդ տարին . Աշխարհավեր պատերազմամասն բաղկացների հետեւմներով տառաջ յելքած սովորակինի հիմնադրությունները, վոր տարիներ շարունակ տանյակ յեզ հայրորդ հազարավոր զոհեր կորզեցն փոքրաթիվ հայ ժողովրդից, այժմ դարձել են աղետավոր անցյալի սեփականություն . Հետզհետեւ կազմութերով յեզ վորի տակ ամուռ հող զգալով, զոտեպնկած իր հարեւան ազգերի բարի դրացիական հարաբերությամբ, հայ աշխատավորությունը իր Կառ փորության հետ ծեռը - ծեռի տված գերմարդկային ճիգեր ե զործագրում վերաշինելու յեզ շենացնելու իր հայրենիքը . Սակայն մոտիկ անցյալի աղետների, պատերազմական սոսկալի ցնցումների յեզ ամեն տեսակ զրկանքների հետեւմանրով յերկրի աշխատավորության տնտեսությունը ծայր աստիճան քայլայված վիճակի մեջ լինելով, ժողովրդական զանգվածները դժվարությամբ են կազմուրվում յեզ ահա այսուհետ ե վոր աշխարհի բոլոր կողմերը ցրված հայությունը պետք ե շոշափելի ոգնության զա իր հարազատ յեղարքը - Հայաստանի ժողովրդին :

Հընթաց վերջին յերկու - յերեք տարիների հայ աշխատավորության յեզ Խորհուրդային Հայաստանի Կառավարության շանքերով, ինչպես յեզ Խորհուրդային Ռուսաստանի յելքարական ոգնության շնորհիվ շատ բան ե արվել, Յերկրուտ գուղղվել են անջրդի - արգավանդ հողեր, խոշոր չափով զարկ արվել գյուղա-

տնտեսական թանգարժեք կուլտուրաների յեվ հացարույսերի ինտենսիվ զարգացմանը վերաշնչնել յեվ բարեկարգվել են բաղարներ ու զյուղեր, առանձին ուշադրություն առարկա յեւ դարձել զաղթականներին ինամելու գործը, հակայական գործ ե կատարվել ժողովրդի կրթական, ինչպես յեվ առողջապահական - սանիտարական ասպարիգում:

Տամյակ հագարակոր փորբ մմնուկներ մնուցանելու յեվ զատիքարակելու գործում խոշոր դրամական միջոցներ են սպառել թե Խորհուրդային Կառավարությունը յեվ թե ամերիկյան նպաստամատուց Կոմիտեն:

Յերկրի տնտեսական դրության բարելավման, կուլտուրական կյանքի զարգացման յեվ բաղարական կացության ամրապնդման գործում խոշոր ազդակ ե հանդիսացել Անդրկովկասյան Հանրապետությունների Ֆեդերացիյան, փորի մի հավասարագոր անդամներ՝ Խորհրդային Հայաստանը:

Կազդռություն յեվ վոտքի ե կանգնում Հայաստանի աշխատավոր ժողովուրդը, սակայն յերկրի ծայր աստիճան չքավորությունը յեվ միջոցների բացակատությունը արգելը ե հանդիսանում ոգտագործելու յերկրի բնակչությունները յեվ զարգացնելու արդյունաբերական գործարանային կյանքին:

Հայաստանի Ոգնության Գ. համագումարը մի նոր բննություն ե Հայաստանից դուրս գտնվող Հայության ինքնազիտակցության նկատմամբ հայրենիքի հանդեպ, Հասել ե պատմական բովեն, յերբ գ զության Հայությունը պետք ե վորդեզրի մի գերազուն նպատակ, Մեր հայրենիքի վերաշնության յեվ վերածնության զաղափարը գերազանցորեն այն նվիրական նպատակն ե, փորի հանդեպ պիտի լրեն ամեն տեսակ կողմնակի հաշիվներ յեվ նկատառումներ:

Յեվ ահա՛, այս զիտակցությամբ ե, փոր Հայաստանի Ոգնության Կենտրոնական Կոմիտեն տայն կոչով դիմելով հայրենիքից դուրս գտնվող Հայության, ջերմորեն հրավիրում ե Գ. Համագումարին, մասնակցելու այն աշխատանքներին, վրոնք մեր հայրենիքը տառում են դեպի տնտեսական - բաղարակիթական վերածնություն:

**Հայաստանի Ոգնության Կենտրոնական
Կոմիտեի Նախագահություն**

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈԳՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՅԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ **Արամայիս Յերգևիյան**,
Փոխ - Նախագահ՝ **Ասմանի Հարուրյուսյան**,
Անդամ - Քարտուղար՝ **Կոստանդին Գյուլնազարյան**:

Անդամներ՝ **Խորեն Արք - յեափակուսու Մուրադբեկյան**, **Սարգիս Կասյան**,
Յերվանդ Թաղյանոսյան, **Ալեքսանդր Պապոյան**, **Գրիգոր
Վարդանյան**, **Գրասաման Տեր - Սիմոնյան**:

Փոխ
անդամներ՝ **Գևորգ Շահվերդյան**, **Հովհաննես Մելիքյան**, **Ցոլակ
Խանզադյան**:

ՎԵՐԱՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԿԱԶՄԸ

Անդամներ՝ **Ստեփան Կանայան**, **Թագեկոս Սվիդարեզյան**, **Գևորգ
Անելինյան**:

Փոխանդամներ՝ **Սարգիս Վարդանյան**, **Միքայել Մանվելյան**:

Կոմիտեյի հասեն՝

Հայաստան, Եւրևան — Հայաստանի Ոգնության Կոմիտե

Արմենիա, Էրևան — Հայաստանի Ոգնության Կոմիտե

Arménie, Comité Secours d'Arménie.

ԽՈՐՀՈՒՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏՎՐԱԾԻ ԳՐՔԵՐԸ

Պոլսու մեջ լույս են տեսել Հ. Ս. Խ. Պետրասի հետեւյալ հրատարակությունները՝

1. Սահմանադրություն Ա.Ս.Ֆ.Խ. Հանրապետության, եջ 22	գինը՝ 25 դր.
2. Նույնը՝ տաճկերեն	» — »
3. Զրասույզ զանգը — Գ. Հառամանի՝ թարգմանությամբ յևլ ներածութեամբ Պ. Մակինցյանի, եջ 180	» 150 »
4. Սալոմե, Ռուկար Ռևայդի, թրգ. Վ., Տերյանի	» 50 »
5. Վահան Տերյան — Յերկերի Ժողովածու, Հասոր Ա.	» 100 »
6. Վահան Տերյան — Յերկերի Ժողովածու, Հասոր Բ.	» 300 »
7. Հայաստանի Ոգնության Կոմիտեի Ա. համագումարը	—

Մամուլի տակ են յեվ ուսուվ լույս կտեսնեն՝

1. Վահան Տերյան — Յերկերի Ժողովածու, Հասոր Ա., խմբագրությամբ Պ. Մակինցյանի
2. Թեղիշե Զարենց — Պոեմ Եւր ներածութեամբ Պ. Մակինցյանի

Ասացված են պետական հրատարակչության հետեւյալ հրատարակությունները՝ նին յեվ նոր ուղղագրութեամբ՝

1. Գրական Գոհարեներ, Հասոր Ա. եպոս, Քնարերգություն Դրամա, Թիֆլիզ 1922, եջ 728	գինը՝ 7 վուկի
2. Գ. Անանուն՝ Առևտահայերի հասարակական զարգումը, Հասոր Բ. եջ 246	» 3 »
3. Աշոտ Հովհաննիսյան՝ Առևտական որիյենտացիայի Խոնդիրը	» 1 »
4. Պատմություն Շապիոյ Թագրատունոյ, եջ 96	» 2 »
5. Արքահամու Խոստվանովի վկայք Արեվիկից, եջ 346	» 3 »
6. Ա. Գարբիելյան՝ Բնագիտական հարտեզներ	» 50 դր.
7. Երկունով՝ Բույսերի կյանքը	» 25 »

8. Սուրիսաթյան՝ Հին Հունական Գրականություն դասական շրջան	գինը՝ 1 վուկի
9. Կ. Մարքս յեվ Ֆր. Ենգելս Կոմունիստական Մանիքնես, թարգ. Պ. Մակինցյանի, եջ 52	» 1 »
10. Նորք. թիվ 1 յեվ Ա. գրական, գիտական յեվ քաղաքական համդես, յուրաքանչյուր համարի	» 3 »
11. Նոր Աւագարի, թիվ 1-3, հասարակական - քաղաքական, մատեսական յեվ գիտական ամսագիր, յուրաքանչյուր համարի	» 1 »
12. Պատ - Լում, Պատանեկան պատկերազարդ ամսագիր, № 1	75 դր.
13. Հայաստանի Սոցիալիստական Խ. Հանրապետության Բարձրագիների, Գյուղացիների յեվ Կարմիր Բանակայանների Պատգե. Խորհուրդների Ա. Համագումարի արձանագրությունը	» 1 վուկի
14. Ա. Ռաբեկ — Վ. Ի. Լենին	» 10 դր.
15. Հ. Մանանդյան՝ Հայաստանի պատմությունը Թուրք-Փարարական արշավանդի օրշանում	» 8 վուկի
16. Հ. Նավակատիկյան՝ Հանրահաւելու	» 5 »
17. Վ. Մրոչեկ՝ Ռւզգագիծ յեռանեկունաշափություն	» 650 դր.
18. Հ. Նավակատիկյան՝ Գետերմինանուներ	» 125 »
19. Ա. Հակոբյան՝ Ֆեղիկու	» 8 վուկի
20. Ա. Տերտերյան՝ Հայոց նոր գրականություն	» 125 դր.
21. Ա. Գրոսգեյմ՝ Բույսերի կարգաբանություն	» 350 »
22. Դր. Վ. Արծրունի՝ Մարդակազմություն	» 450 »
23. Հ. Նավակատիկյան՝ Վերյունական յերկանափություն	» 6 »
24. Գ. Եղիշյան՝ Աւագարի Գալոց	» 1 վուկի
25. Վ. Կեմպրեկ՝ Զննական յերկանափություն	» 2 »
26. Ա. Մելիքյան՝ Գալրուսկան յերգեր	» 2 »

Գրավաճառներին 25 տոկոս զեղչ :

Չրի կամ ապառիկ վոչ վորի զիրք չի ուղարկվում :

Դիմել՝ Ղալարիա, Բալացցո Քարաբեոյ Գ. յարկ Պ. Գ. ՅԵԳԻԳ.Ա.ՐՅԱՆԻՆԻՆ :

հետ

յեղ ու

իսկա

ՏԵՂ
զՐՆ

ԴՊԱԾ

ԿԱՐԳ

ԽԵՂ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0218888

42. 907